

Athugasemd frá LS í samráðsgátt stjórnvalda

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 151 27. desember 1996, um fiskveiðar utan lögsögu Íslands, með síðari breytingum (stjórn veiða á makríl).

19. mars 2019

LS leggur til að samhliða frumvarpinu verði gerðar eftirtaldar breytingar á lögum um stjórn fiskveiðar nr. 116/2006 með síðari breytingum.

1. Ákvæði til bráðabirgða VIII verði framlengt. Í stað 2017/2018 komi 2022/2023 og í stað [2.000 lestir af makríl til smábáta] komi [4.000 lestir af makríl til smábáta]
2. Við 11. gr. bætist ný málsgrein sem verði nr. 9 og orðast svo: Bátar styttri en 15 metrar að mestu lengd og minni en 30 brúttótonn að stærð skal heimilað á hverju fiskveiðiári að veiða 5,3% af leyfilegum heildarfla í makríl.
3. Á eftir „til veiða sem taldar eru í 6. gr.“ í 1. málslíð 5. mgr. 8. gr. komi svohljóðandi: „til makrílveiða skv 9. mgr. 11. gr.“

Greinargerð

Frumvarpið gerir ráð fyrir að veiðireynsla á makríl tímabilið 2008 – 2018, að báðum árum meðtöldum, verði sett í hlutdeild á grundvelli veiða 10 bestu ára viðkomandi. Verði þetta niðurstaðan munu aflaheimildir smábáta verða 2% af heildarúthlutun.

Makrílveiðar smábáta hófust með veiðum örfárra báta árið 2011. Á hverju ári var gert ráð fyrir takmörkuðu magni til veiðanna sem að hluta til takmarkaði þann fjölda báta sem gátu haft forsendur til að hefja veiðar.

Náttúrulegar aðstæður og inngríp stjórnvalda árin 2014 og 2015 í veiðar smábáta urðu til þess að þeim var aldrei gert kleift að ná viðunandi hlutdeild í veiðunum.

Það er skoðun LS að frumvarpið taki ekki tillit til þessara hafta sem lagðar voru á sókn smábáta til makrílveiða og hér verður nánar gerð grein fyrir:

1. Makríl kom ekki í veiðanlegu magni á veiðislóðir smábáta fyrr en árið 2013, en þá höfðu stærri skip haft nánast fullt frelsi til veiða í 6 ár.
2. Stöðvun veiða smábáta þann 5. september 2014 (sjá nánar - **I. Árið 2014**).
3. Kvótasetning á grundvelli reglugerðar 2015 (sjá nánar **II. Árið 2015**).

Í breytingartillögum LS við frumvarpið er gert ráð fyrir að áður en aflamarki er úthlutað á grundvelli aflahlutdeildar skuli dregnar frá heimildir sem eyrnamerktar verða til færa-veiða smábáta.

- a. Ákvæði til bráðabirgða VIII sem féll úr gildi að lokinni síðustu vertíð verði framlengt og gildi til fiskveiðisársins 2022/2023. Úthlutnarreglur verði sambærilegar og verið hafa.
- b. 5,3% sem kemur í hlut smábáta.

I. Árið 2014

Í lok júní barst [álit frá Umboðsmanni Alþingis](#) þar sem fjallað var um setningu reglugerða um stjórn makrílveiða. Umboðsmaður sagði það hafa verið skyldu ráðherra að ráðstafa aflahlutdeildum í makríl strax árið 2011. Í álitinu sagði einnig að engin afstaða væri tekin til annarra ákvarðana stjórnvalda um stjórn á veiðum úr makrílstofninum, m.a. fyrirkomulag makrílveiða, stjórnvaldsfyrirmæla á því sviði eða úthlutunar stjórnvalda til einstakra skipa.

Þann 17. júlí sendi stjórn LS frá sér eftirfarandi ályktun um álit umboðsmanns:

Stjórn Landssambands smábátæigenda er þeirrar skoðunar að það stríði gegn allri sanngirni að binda kvótasetningu í makríl aflahlutdeild sbr. ákvæði 9. gr. laga um stjórn fiskveiða.

Ákvæðið var sett inn í lög um stjórn fiskveiða fyrir aldarfjórðungi og tók á engan hátt tillit til deilistofna. Stjórn Landssambands smábátæigenda lýsir fullum stuðningi við þá túlkun stjórnvalda að kvótasetning á makríl í aflahlutdeild sbr. ákvæði 9. gr. sé enn ekki orðið virkt.

Stjórn LS telur að enn hafi ekki myndast samfelld aflareynsla á makríl þar sem einn útgerðarhópur hefur ekki haft tækifæri til veiðanna vegna göngumynsturs makrílsins. Það getur ekki talist eðlileg túlkun að þeir einir fái heimildirnar sem veiða yst í lögsögunni, þegar ljóst er að tegundin er nú fyrst að nema land á veiðisvæðum smábáta inni á flóum og fjörðum.

Árið 2014 varð stefnubreyting á stjórnun makrílveiða smábáta þegar ráðherra ákvað að takmarka veiðar þeirra. Fjöldi smábáta sem þá höfðu útbúið sig til veiðanna, margir hverjir með ærnum kostnaði, voru 121 sem var fjölgun um 23 milli ár.

Þegar ljóst var að viðmiðun ársins mundi hvergi nærri nægja óskaði LS eftir að hún yrði aukin úr 6.800 tonnum í 10.000 tonn sem var innan við 6% af fyrirhuguðum heildarafla. Viðbrögð ráðuneytis við beiðni LS birtust í auglýsingu frá Fiskistofu þar sem tilkynnt var að frá og með 5. september væru makrílveiðar með línu og handfærum bannaðar. LS gerði strax athugasemd og benti á að ekki væri búið að veiða þau 1.200 tonn sem gert væri ráð fyrir í september. Krafist var að auglýsingin yrði dregin til baka, enda hafi menn gert ráð fyrir þessu aflamagni á umræddum tíma. Einnig var bent á nýlegar mælingar á ástandi stofnsins sem sýndu að lífmassi (heildarvísitala) væri sú hæsta sem mælst hefði frá upphafi rannsókna 2007 – 9 milljónir tonn. LS sendi ráðherra svohljóðandi áskorun:

„Landssamband smábátæigenda skorar hér með á Sigurð Inga Jóhannsson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra að aflétta banni við makrílveiðum smábáta og heimila þær til 1. október.

Á grundvelli sprengingar sem orðið hefur í göngu makríls inn að fjöruborði á undanförnum dögum, telur landssambandið brýnt að stórauka verði veiðar við strendur landsins. Smábátæigendur hafa komið sér upp öflugum flota til veiða á þeirri slóð. Það er mikilvægt að nýta veiðigetu þeirra til öflunar verðmæta og aukinnar atvinnusköpunar fyrir land og þjóð, sem er í samræmi við byggðastefnu stjórnvalda.

Bent skal á að færaveiddur makrill er verðmeiri en annar makrill og eingöngu veiddur til manneldis. Í dag hefur makrillinn náð þeirri stærð sem gerir hann um þrefalt verðmeiri en í upphafi vertíðar. Smábátáútgerðir sem hafa verið að makrílveiðum á þessari vertíð gætu því með veiðum í september skilað góðri afkomu í stað þess að nú hrikir í hjá mörgum.

Landssamband smábátæigenda telur áhættu í því fólgni að hin mikla makrílganga fái óáreiðt að gera usla í viðkvæmu lífríki við strendur landsins. Bent skal á að þrátt fyrir góðæri hefur nýliðun helstu nytjastofna brugðist undanfarin ár. Vísindamenn kunna ekki skýringar á því, en hafa nefnt að ef til vill eigi makrillinn sinn þátt í því.

Þá gerist sú spurning áleitnari með ári hverju hvort makrillinn eigi þátt í hinum miklu sveiflum í laxveiði og hnignun veiðiáa, sem verið hefur frá því hann nam hér land.

Með veiðum nú í september mundi fást mikilvæg reynsla af göngu og atferlismynstri makrílsins.“

LS fékk mikinn hljómgrunn við áskoruninni og þeim rökum sem þar komu fram. Óneitanlega olli ákvörðunin miklu tjóni hjá smábátæigendum og þeim fjölmörgu aðilum sem höfðu starf af vinnslu hans og umsetningu.

Einnig var bent á í blaðagrein frá fv. formanni LS „[Óþolandi afskptaárátta](#)“ að magnið sem smábátum væri ætlað væri aðeins 40% af því sem einu uppsjávarskipi hefði verið úthlutað.

„Afskptaárátta stjórnvalda af makrílveiðum handfærabáta er gott dæmi um þetta. Þegar þeim er skammtað 6.817 tonn úr þeim 1,6 milljón tonnum sem mælast í efnahagslögsögunni er hlutfallið 0,4%. Núll komma fjögur prósent. Til að kóróna stjórnunarfíknina er þetta prósentubrot mulið í þrjá mánaðarskammta, sjálfsagt til að afstýra útrýmingu makrílstofnsins. Sé miðað við heildarmagnið, þ.e. 9 milljón tonninn, fer hlutfallið niður í 0,08%, núll komma núll átta prósent.“

Þá ræddi Morgunblaðið við framkvæmdastjóra LS þar sem yfirskriftin var „[Snautlegt að vera afgreiddir svona](#)“.

„Allar okkar tillögur varðandi makríl eru vel ígrundaðar og ekki láttnar fram án þess að skoða málin mjög vel. Við byggjum á nýlegum mælingum sem sýndu að 1,6 milljón tonn eru af markil í íslenskri lögsögu, og kvótinn er ekki nema tíu prósent af því. Við höfum verið með menn á miðunum frá 1. júlí og byggjum einnig á þeirra frásögunum.“

Málinu var lokað í það skiptið með grein eftir formann LS „[Um „hentistefnu“ LS](#)“

Ljóst má vera að ótímabært inngrip í makrílveiðar smábáta á þessum tíma hefur rýrt „viðmiðun“ smábátæigenda um nokkur þúsund tonn.

II. Árið 2015

Í ljósi góðs árangurs af makrílveiðum á árinu 2014 setti LS stefnuna á 12 þúsund tonna afla færabáta á árinu 2015. Aflanum yrði skipt á 3 tímabil:

15. júlí – 30. júlí	3.000 tonn
4. ágúst – 31. ágúst	5.000 tonn
1. september – 30. september	4.000 tonn
1. október – áramóta	opið fyrir tilraunaveiðar

Í byrjun apríl 2015 var kynnt frumvarp til laga um stjórn veiða á Norðaustur-Atlantshafsmakríl. Þar var gert ráð fyrir að makrílveiðum yrði alfarið stjórnað með kvótum og enginn greinarmunur gerður á veiðistjórn minnstu báta til stærstu skipa. „[Tíu hæstu bátarnir með rúm 30% veiðireynslunnar](#)“ Í viðtali við framkvæmdastjóra LS 16. apríl „[Eigum að stefna að 15-18% hlutdeild](#)“.

Við erum andvígir því að stýra færaveiðum með kvótasetningu á bát. Við þurfum miklu lengri tíma til að laga okkur að þessum veiðum. Það nær heldur engri átt að rjúka upp til handa og fóta og kvótasetja þennan deilistofn fyrr en samið hefur verið um veiðar úr honum við aðrar þjóðir“

Hörð mótmæli og undirskriftir 53 þúsund Íslendinga gegn frumvarpinu urðu til þess að það var dregið til baka. Það hafði hins vegar engin áhrif á afstöðu ráðherra til kvótasetningar og framkvæmdar ráðherrann hana með reglugerð sem var samhljóða frumvarpinu sem ráðherran lagði ekki í að fara með í gegnum þingið.

Í meðfylgjandi umsögn LS um frumvarpið má sjá við hverju var varað afleiðingar sem allar gengu eftir.

Hluti umsagnar LS 4. maí 2015:

Frumvarpið - dæmið gengur ekki upp

„Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að hlutur smábáta í heildarafla makríls verði 5%. Rétt til aflahlutdeildarinnar eiga þeir bátar sem landað hafa makríl veiddum á línu eða handfæri á árabílinu 2009 – 2014, sl. 6 árum. Alls er hér um 165 báta að ræða. Á annað hundrað smábátar hafa komið sér upp búnaði til makrílveiða þar sem heildarjáfresting er farin að nálgast einn milljarð.“

Samkvæmt útreikningum LS munu þeir 20 bátar sem mesta hlutdeild fá taka til sín um helming hlutdeildarinnar. Ætla má að þökkalegur rekstrargrundvöllur verði fyrir þá báta og ólíklegt að þeir þurfi að kaupa sér viðbótarheimildir. Öðru máli gegnir um þá 145 báta sem skipta með sér þeim 2,5% sem eftir standa. Þar má gera ráð fyrir mikilli

skuldsetningu sem nú þegar er orðin og vegna væntanlegra kvótakaupa. Ekki er ólíklegt að þau 5% sem koma í hlut smábáta geti orðið þokkalegur rekstrargrundvöllur hjá 50 bátum. Ekkert má þó bera útaf svo ekki fari illa.

- **Samráð nauðsynlegt**
- **Álit umboðsmanns kveður ekki á um að hlutdeildartengja smábáta**
- **Afturför við undirbúning að lagasetningu**

LS gagnrýnir það harðlega að ekki hafi verið haft samráð við félagið við mótun frumvarpsins. Kvótasetning smábáta er afar viðkvæmt og erfitt verkefni og það sérstaklega við þegar komið er að ívilnunum til einstakra aðila. LS býr yfir gríðarlegri þekkingu og reynslu á þessum vettvangi auk þess sem félaginu er kunnugt um flestar hreyfingar félagsmanna við undirbúning makrílveiða fyrstu 2 árin. Framsetning nú gerir t.d. á engan hátt ráð fyrir að komið sé til móts við aðila sem aðeins hafa haft tækifæri til að nota milljónabúnað á einni vertíð. Þá er heldur ekki til þeirra litið sem ekki hafa samfelda þriggja ára aflareynslu. Þessi tvö framangreindu atriði sýna glöggð hversu lítil reynsla og þekking er hjá höfundum frumvarpsins til þessara viðkvæmu þátta.

Það vekur undrun LS að svo virðist sem höfundar frumvarpsins hafi skautað léttilega fram hjá mikilvægum ákvæðum í lögum þegar komið var að kvótasetningu smábáta, en farið eftir túlkun setts umboðsmanns Alþingis þegar skipting hlutdeildar til stærri skipa á við. Það gefur LS þau skilaboð að lagaleg þörf á kvótasetningu smábáta á grundvelli álits umboðsmanns Alþingis standist ekki skoðun. Því hefði þurft að byggja á nýjum lögum með framlagningu þessa frumvarps. Þessu til staðreynda er bent á að ákvæði um hlutdeildarsetningar stærri skipa í frumvarpinu eru byggð á 2. mgr. 5. gr. laga um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands sem orðast svo:

„Sé tekin ákvörðun um að takmarka heildarafla úr slíkum stofni (íslenskum deilistofni – tekur til veiða, úr stofnum, innan og utan lögsögu Íslands – innsk. LS) sem samfelld veiðireynsla er á skal aflahlutdeild einstakra skipa ákveðin á grundvelli veiðireynslu þeirra miðað við þrjú bestu veiðitímabil þeirra á undangengnum sex veiðitímabilum. Veiðireynsla telst samfelld samkvæmt lögum þessum hafi ársafli íslenskra skipa úr viðkomandi stofni a.m.k. þrisvar sinnum á undangengnum sex árum svarað til a.m.k. þriðjungs þess heildarafla sem er til ráðstöfunar að hálfu íslenskra stjórnvalda“.

Við gerð frumvarpsins telur LS að höfundar hafi lítt kynnt sér forsögu L 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands. Í nefnd sem þv. sjávarútvegsráðherra Þorsteinn Pálsson skipaði 23. september 1993 sem fv. forsætisráðherra Geir H. Haarde veitti formennsku er ítarlega gerð grein fyrir einstökum greinum laganna. Hópurinn skilaði af sér frumvarpi um fiskveiðar utan lögsögu Íslands sem lagt var fram á vörðingi 1996 og aftur um haustið sama ár og var þá samþykkt sem lög 17. desember. Í nefndinni voru þingmenn úr öllum flokkum, fulltrúar sjómanna og stærstu hagsmunasamtaka í sjávarútvegi. Hélt nefndin alls 37 fundi um málefnið.

LS telur nauðsynlegt að rifja þetta hér upp til að varpa ljósi á þann mun sem er á vinnubrögðum við lagasetningu í dag og hún var fyrir tveimur áratugum. Víðtækt samráð og vitað með vissu hverjir lögðu hönd á plóginn við gerð frumvarpsins.

Svo dæmi sé tekið um þá mgr. laganna sem kveður á um ívilnun til frumkvöðla þá orðast hún svo:

„Ráðherra getur, þrátt fyrir ákvæði þessarar greinar, ákveðið að allt að 5% heildaraflans verði sérstaklega úthlutað til þeirra skipa sem hófu veiðar úr viðkomandi stofni.“

Í skýringum um greinina segir eftirfarandi:

„Með ákvæði lokmálgreinar 5. gr. er ætlunin að veita ráðherra heimild til þess að verðlauna sérstaklega frumkvöðla í veiðum á úthafinu.“

Málaferli

Það er álit LS að réttarstaða ríkisins skaðist við samþykkt þessa frumvarps. Með samþykkt þess verður viðurkennt að skilyrði til hlutdeildarsetningar hafi verið fyrir hendi og sterkustu rökum ráðuneytisins fyrir henni kastað fyrir róða. Þeim rökum að forsenda hlutdeildarsetningar sé að samið hafi verið um eða eins og segir í bréfi ANR til umboðsmanns f. 8. nóvember 2013 – (2. mgr. 5. gr.):

„Í ákvæðinu er mælt fyrir um að ákvörðun um heildarafla sé tekin á grundvelli samnings sem Ísland er aðili að og að sú ákvörðun bindi hendur ráðherra við veiðistjórn. Nærtækt virðist að líta svo á að sama hugsun hvíli að baki 2. mgr. 5. gr. laganna. Í því felst að með tilvísun til „ákvörðunar um að takmarka heildarafla“ úr deilistofni sé vísað til ákvörðunar sem tekin hefur verið um heildarafla í stofninn á grundvelli samnings sem Ísland er aðili að. Komi til slíkrar ákvörðunar mundi það leiða til þess að skylda ráðherra skv. 2. mgr. eða eftir atvikum 6. mgr. 5. gr. laganna til að hlutdeildarsetja viðkomandi deilistofn verði virk.“

Veiðireynsla smábátæigenda

Það er Landssambandi smábátæigenda áhyggjuefni að stjórnvöld skuli grípa til kvótasetningar á veiðisvæði smábáta þar sem veiðar hafa nánast ekki verið stundaðar nema í 2 ár. Sex ára veiðireynsla er því ekki fyrir hendi svo skírskotað sé til ákvæðis um kvótasetningu í lögum um fiskveiðar utan lögsögu Íslands. Það fyrirvaralaus inngríp í veiðarnar var því ekki fyrirséð, auk þess sem ráðherra hafði sagt það sína skoðun að hann hygðist stjórna makrílveiðum smábáta með öðrum hætti en stærri skipa. Auk þess hefur Ísland ekki gerst aðili að samningi við aðrar þjóðir um nýtingu á NA-Atlantshafsmakríl og því ekki skylt að hlutdeildartengja hann, eins og fram kemur í bréfi ANR til umboðsmanns Alþingis dagsettu 23. nóvember 2013. Í því er ekki kvikað frá afstöðu fv. ríkisstjórnar um rétt til að stjórna veiðunum með þeim hætti sem verið hefur.

Til viðbótar því sem hér hefur komið fram hefur það verið viðtekin skoðun að stjórnun á veiðum smábáta með kvótasetningu, magntakmörkunum eða veiðitímabilum eigi einvörðungu við þegar sóknargeta þeirra sé orðin það mikil að hætta er á ofnýtingu á veiðistofni með veiðum þeirra. Því er ekki til að dreifa um veiðar smábáta þar sem þeir veiddu á sl. ári einungis 5% heildaraflans sem er aðeins lítið brot af því magni sem var á veiðislóð þeirra.

- **Efnahagsleg áhrif**
- **Neikvætt fyrir sjávarútveginn**

Til þessa hefur LS ekki viðrað skoðanir sem lúta að efnahagslegum áhrifum af aðgerðum er varða stjórnun fiskveiða. Á því verður breyting nú. Landssambandið varar við efnahagslegum áhrifum af hlutdeildartengingu á makríl. Verði frumvarpið að lögum mun aflahlutdeild í makríl verða ígildi veðs og þar með álitlegur kostur fyrir fjármálastofnanir. Rými mun myndast fyrir peningaprentun á 100 – 150 milljörðum. Það mun leiða til aukinna skuldsetninga og brotthvarf fjármuna úr greininni og ójafnvægi á fjármála- og viðskiptamörkuðum. Ennfremur er hér um mikla áhættu að ræða leiði samningar til minni veiðiheimilda eða að makrílveiðum verði sjálfhætt vegna breytts göngumynsturs. Óhjákvæmilega mundi slíkt leiða til aukinnar verðbólgu vegna verðmætarýrnunar og þar með lakari líf skjara, þar með talið fyrir skuldsetta smábátæigendur. Landssambandið frábiður sér þátttöku í slíkri rúllettu.

LS varar við óróa sem kann að myndast í þjóðfélaginu gagnvart sjávarútveginum. Neikvæð umræða í garð greinarinnar er ekki það bensín sem þörf er á við þær aðstæður sem nú er glímt við á vinnumarkaðinum.

- **Sóknarstýring smábáta**
- **Ekki forsenda fyrir álagi á veiðigjald**

Verði hlutdeildartenging á makríl niðurstaða háttvirtrar atvinnuveganefndar fer LS þess á leit að hún nái að hámarki til 80% veiðiheimildanna. Hinn hluti heimildanna verði bundinn við veiðar smábáta sem stunda færaveiða á makríl á grunnslóð. Af þeirri heimild verði 2% hlutdeild ætluð til smábáta sem kjósa aflamark.

Samhliða tillögu þessari vekur LS athygli nefndarinnar á að 10 krónu álag á veiðigjald er einungis ætlað til álagningar hjá þeim skipum sem úthlutað er aflahlutdeild. Álagið verði því ekki innheimt á aflaheimildir smábáta enda lúti þær heimildir veiðikerfi sóknarmarks og gangi til stærri skipa nýtist þær ekki að fullu. Ennfremur er bent á að smábátar stunda ekki vinnslu samhliða veiðum á makríl. Auk þess sem afli hvers báts er það lítilt að hann leyfir ekki álag á það veiðigjald sem ákveðið hefur verið.

Hvers vegna á að auka hlut færaveiða á makríl?

1. Makrill veiddur á króka verðmætari og vandaðri afurð

- 1.1. Makrill veiddur á grunnslóð er stærri.
- 1.2. Kemur til vinnslu samdægurs og er því betri til flökunar.
- 1.3. Hver fiskur er blóðgaður þegar hann kemur inn fyrir borðstokk.
- 1.4. Fiskurinn er snöggkældur í ískrapa, rennur frá borðstokk í lest.
- 1.5. Fiskurinn verður ekki fyrir mari við dælingu.
- 1.6. Verð fyrir færafisk samanborið við önnur veiðarfæri eru hærri.
- 1.7. Veiðarnar eru stundaðar af smábátum.

2. Færaveiðar eru hagkvæmari

- 2.1. Stutt er á miðin og ekki þarf að toga veiðarfærin, veiðarnar stundaðar með kyrrstæðum veiðarfærum, olíueyðsla aðeins fjórðungur miðað við togveiðar á makríl.
- 2.2. Slit á búnað er nær ekkert.
- 2.3. Allur búnaður er smíðaður og framleiddur á Íslandi.
- 2.4. Nánast allir bátarnir smíðaðir á Íslandi.

3. Vistvæn veiðarfæri

- 3.1. Enginn meðafli er við veiðarnar.
- 3.2. Veiðarnar raska ekki lífríkinu, veiðarnar afmarkast við tegundina.
- 3.3. Ómögulegt er að veiða í því magni að torfur veiðist upp.
- 3.4. Veiðarnar eru ekki stundaðar með ofbeldi.

4. Samfélagsleg áhrif

- 4.1. Aukin atvinna á sjó og í landi miðað við hvert veitt tonn.
- 4.2. Tryggir fiskvinnslu á landsbyggðinni aukið hráefni.
- 4.3. Tækifæri til aukinnar verðmæta með fullvinnslu í neytendaumbúðir.
- 4.4. Útgerðin skapar líf í höfnum landsins.
- 4.5. Útgerð smábáta styrkist.
- 4.6. Þjóðhagslega hagkvæmur veiðiskapur sem skapar breiðari grunn fyrir veiðar, vinnslu og sölu á íslenskum afurðum.
- 4.7. Arður af veiðunum dreifist til fleiri aðila.

5. Gildi veiða á grunnslóð fyrir vísindin

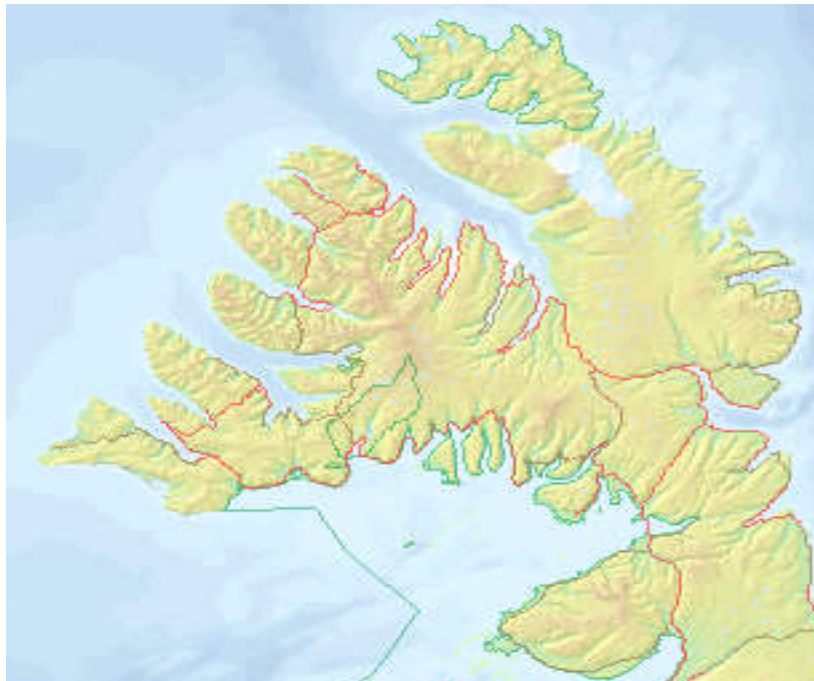
- 5.1. Veiðarnar afla upplýsinga um göngu og magn á grunnslóð.
- 5.2. Upplýsingar fást um átu á grunnslóð og mögulega ógn við aðrar tegundir.
- 5.3. Tryggir nýtingu grunnslóðarinnar og minnkar líkur á ójafnvægi.

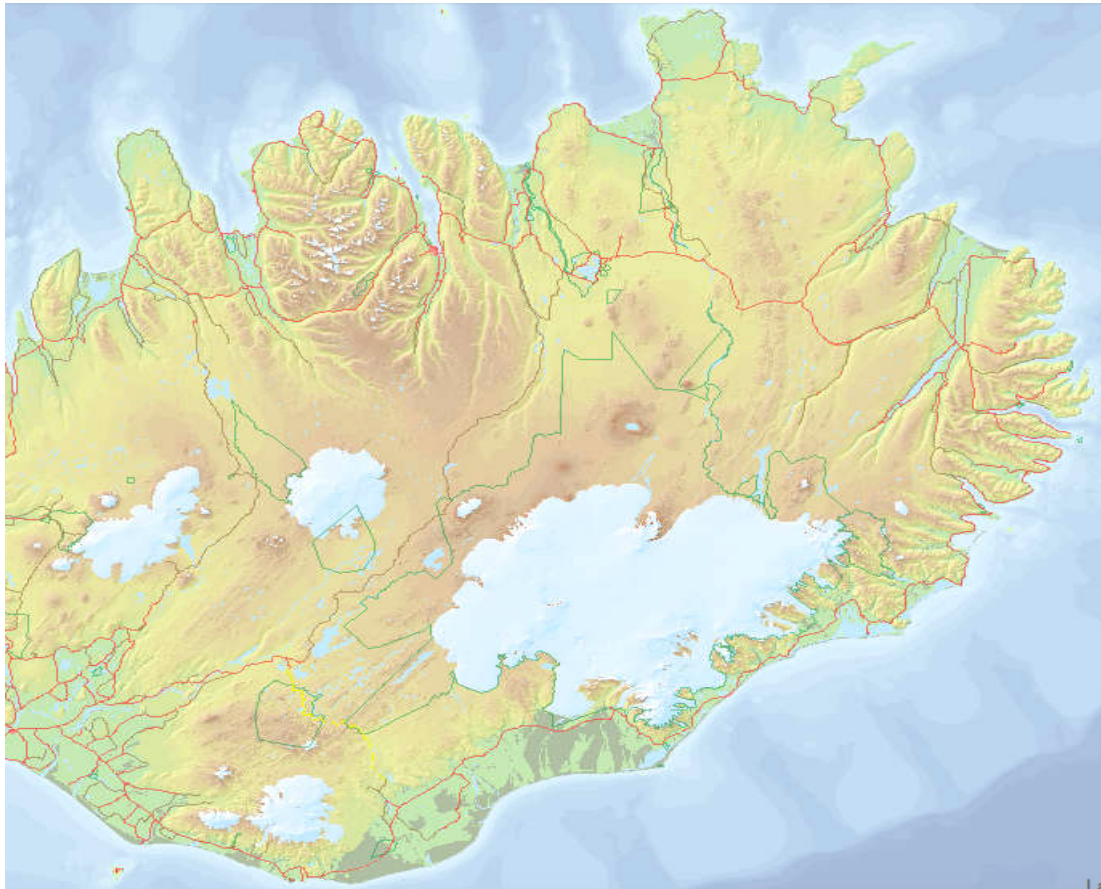
Hvert fara aflaheimildir sem frumvarpið boðar?

Snæfellsnes, Faxaflói, Reykjanes telur alls 90 báta. Þeir fá alls 2/3 allra veiðiheimildanna – 5.011 tonn. Helming heimildanna skipta 25 bátar á milli sín. Þeir 65 bátar sem eftir standa fá að meðaltali 39 tonn.

Vestfirðir og Dalabyggð 10,8% alls 30 bátar - aflaheimild 808 tonn. Þrír efstu bátarnir með 37,5% af veiðiheimildunum. Þeir sem eftir standa 27 bátar fá að meðaltali 19 tonn

Á Norðurlandi, Austurlandi og Suðurlandi fá alls 45 bátar úthlutun. Þeir skipta á milli sín 22,4% heimildanna – 1.680 tonnum. Alls eru það 8 bátar sem fá 64% heimildanna, þeir sem eftir standa, 37 bátar deila með sér afgangnum þar sem meðalt á hvern bát verða 16 tonn.

Með þessari upptalningu má hæglega sjá að vel á annað hundrað – 129 bátar eiga sér engar rekstrarforsendur. Þá eru nánast engar veiðiheimildir á N-landi, A-landi og S-landi.“

Lokaorð

Verði frumvarpið óbreytt að lögum mun það fækka enn frekar þeim smábátum sem möguleika hafa á að stunda makrílveiðar. Það mun skaða vöxt og viðgang smábátaútgerðar og draga enn meir úr möguleikum hinna dreifðu byggða að nýta hinn nýja gest í íslenskri lögsögu til atvinnu- og verðmætauppbyggingar.

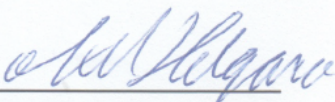
Með þeim breytingum sem LS gerir tillögu um til breytinga á frumvarpinu mun nást að viðhalda öflugum útgerðarhóp til að nýta grunnslóðina ef makrill gerir sér þar heimakominn. Rétt er að benda á að á síðustu makrílvertíð um 60% af makrílheimildum íslenskra skipa veiddar utan við lögsöguna með tilheyrandi soun á olíu og rýrnun á gæðum til vinnslu. Allur afli smábáta er veiddur nánast upp í fjöru með tilheyrandi orkusparnaði og auknum gæðum til vinnslu. Veiðigeta smábáta er mikil og alls ekki

óraunhæft að þeir nái að veiða 15.000 tonn af makríl og því til stuðnings má benda á vertíðina 2016, þegar meðalveiði á bát var 164 tonn en einungis 51 bátur af 120 sem höfðu fjárfest í búnaði til veiða, höfðu forsendur til að hefja þær.

Makrílveiðar

	Smábátar	Fjöldi	Meðaltal	Heildarafli	Hluttur smábáta
2008	6 tonn	2	3 tonn/bát	112.336 tonn	0,01%
2009	7 tonn	2	3 tonn/bát	116.139 tonn	0,01%
2010	180 tonn	11	16 tonn/bát	120.853 tonn	0,15%
2011	304 tonn	21	14 tonn/bát	153.359 tonn	0,20%
2012	1.099 tonn	17	65 tonn/bát	145.894 tonn	0,75%
2013	4.678 tonn	98	48 tonn/bát	137.631 tonn	3,40%
2014	7.466 tonn	121	62 tonn/bát	153.042 tonn	4,88%
2015	3.299 tonn	57	58 tonn/bát	147.000 tonn	2,24%
2016	8.368 tonn	51	164 tonn/bát	155.655 tonn	5,38%
2017	4.800 tonn	54	89 tonn/bát	159.141 tonn	3,02%
2018	3.751 tonn	48	78 tonn/bát	129.579 tonn	2,89%

Virðingarfyllt

Axel Helgason formaður

Örn Pálsson framkvæmdastjóri